

PRIORITĀRIE RĪCĪBAS VIRZIENI

PIEEJAMĪBAS UN PIEKLŪSTAMĪBAS NODROŠINĀŠANĀI RĪGĀ

2026–2028

Rīgas Konsultatīvā padome cilvēkiem ar invaliditāti

Versija: 2.0 (uzlabotā) | Jūnijs 2026

Ievads

Rīgas Konsultatīvās padomes cilvēkiem ar invaliditāti diskusijās tika apkopotas nevalstisko organizāciju, cilvēku ar invaliditāti, ekspertu un pašvaldības pārstāvju atziņas par aktuālajiem pieejamības izaicinājumiem galvenajās pašvaldības darbības jomās.

Diskusiju rezultāti apliecina, ka pieejamība ir horizontāls princips, kas vienlaikus attiecas uz izglītību, kultūru, nodarbinātību, pilsētvidi un sabiedrības līdzdalību. Lai nodrošinātu vienlīdzīgas iespējas visiem Rīgas iedzīvotājiem, nepieciešama koordinēta, ilgtermiņa un uz rezultātiem balstīta pieeja.

Šis dokuments ir iepriekšējās versijas uzlabojums, kurā ir:

- pievienoti konkrēti, skaitliski mērāmi mērķi (KPI) ar 2025. gada bāzlīnijām
- skaidri noteikta katra departamenta atbildība par katru prioritāti
- iekļauta digitālā pieejamība kā atsevišķa apakšprioritāte
- nostiprināts konsultatīvās padomes uzraudzības mehānisms
- precizēts finansēšanas satvars saistībā ar Rīgas investīciju plāna ciklu

Vadošie principi

Uz rezultātiem balstīta pieeja: Katram pasākumam ir mērāms iznākums un noteikts izpildes termiņš.

Horizontāla integrācija: Pieejamības prasības tiek iekļautas visos pašvaldības lēmumos un projektu konkursos.

Kopienas balss: Cilvēki ar invaliditāti ir iesaistīti ne tikai konsultācijās, bet arī uzraudzībā un izvērtēšanā.

Pārredzamība: Gada progress ziņojums tiek publicēts un iesniegts Rīgas domei.

Prioritāte Nr. 1 — Pieejama izglītība un interešu izglītība

Mērķis

Nodrošināt bērniem un jauniešiem ar invaliditāti vienlīdzīgas iespējas iegūt izglītību un piedalīties interešu izglītībā visās Rīgas apkaimēs.

Galvenie pasākumi

- Izstrādāt Rīgas izglītības iestāžu pieejamības attīstības plānu ar vienotām vadlīnijām skolu pieejamības uzlabošanai (termiņš: 2026. g. IV cet.)
- Noteikt prioritārās skolas katrā apkaimē, kurās ir nodrošināta piekļūstamība (termiņš: 2026. g. II cet.)
- Izveidot publiski pieejamu interešu izglītības centru pieejamības karti (termiņš: 2026. g. III cet.)
- Paredzēt mērķtiecīgu finansējumu infrastruktūras uzlabojumiem no pašvaldības budžeta un EŠ fondiem (no 2027. g. budžeta cikla)
- Stiprināt pedagogu profesionālo sagatavotību darbam iekļaujošā vidē — ikgadējas apmācības
- Izvērtēt un pilnveidot piemaksu sistēmu pedagogiem, kuri strādā ar bērniem un jauniešiem ar invaliditāti (termiņš: 2026. g. IV cet.)
- Veidot ilgtermiņa finansēšanas mehānismus iekļaujošām programmām NVO

Mērāmie rezultāti (KPI)

Mērāmie rādītāji tiek apstiprināti sadarbībā ar IKSD un PID, bāzlīnijas dati apkopojami līdz 2026. g. I ceturksnim.

Rādītājs	Bāzlīnija 2025	Mērķis 2028	Vadošais dep.
Pilnībā piekļūstamas skolas katrā Rīgas daļā	Noskaidrot 2026. g. I cet.	Vismaz 1 katrā rajonā	IKSD
Pedagogu skaits ar iekļaujošās izgl. apmācību	Noskaidrot 2026. g. I cet.	+150 gadā	IKSD
Interešu izglītības centri ar pieejamības karti	0	100% reģistrēto centru	PID
NVO iekļaujošu programmu finansējuma saņēmēji	Noskaidrot 2026. g. I cet.	+20% no bāzlīnijas	IKSD / PID

Atbildība un ziņošana

Vadošais departaments: IKSD (Izglītības, kultūras un sporta departaments)

Atbalsta departamenti: PID (Pilsētas attīstības departaments)

Ziņošanas cikls: Reizi pusgadā konsultatīvajai padomei; reizi gadā — Rīgas domei

Prioritāte Nr. 2 — Pieejama kultūra

Mērķis

Nodrošināt, ka kultūras dzīve un sabiedriskā līdzdalība ir pieejama visiem iedzīvotājiem neatkarīgi no funkcionālajiem ierobežojumiem.

Galvenie pasākumi

- Izveidot pašvaldības kultūras iestāžu pieejamības matricu (iekštelpu, ārtelpu, satura pieejamība) (termiņš: 2026. g. III cet.)
- Prioritāri virzīt iekštelpu un ārtelpu labiekārtojumu, lai sekmētu piekļūstamību kultūras notikumiem
- Ieviest vienotu pieejamības simbolu sistēmu pasākumu komunikācijā (termiņš: 2026. g. II cet.)
- Vienoties, kuros pašvaldības liela mēroga pasākumos tiek nodrošināta satura pieejamība — audioapraksts, subtitri, zīmju valoda
- Veidot atbalsta instrumentu pasākumu pielāgošanai (dotācijas vai metodisks atbalsts NVO un kultūras iestādēm)
- Iekļaut pieejamības kritērijus kultūras projektu konkursos ar papildu punktiem
- Izvērtēt atlaides un brīvbiļetes cilvēkiem ar invaliditāti un NVO — izstrādāt vienotu politiku
- Izcelt labās prakses piemērus — kultūrvietas, kas ieviesušas pieejamības risinājumus

Mērāmie rezultāti (KPI)

Bāzlīnijas dati apkopojami 2026. g. I ceturksnī sadarbībā ar IKSD un Rīgas Namiem.

Rādītājs	Bāzlīnija 2025	Mērķis 2028	Vadošais dep.
Kultūras iestādes ar pilnu pieejamības matricu	0	100% pašvaldības iestāžu	IKSD
Liela mēroga pasākumi ar satura pieejamību	Noskaidrot 2026. g. I cet.	100% pašvaldības pasākumu	IKSD
Pasākumi ar vienotu pieejamības simbolu	0	Visi pašvaldības pasākumi	IKSD / MVD
Kultūras projekti ar pieejamības kritērijiem	0%	100% konkursu	IKSD

Atbildība un ziņošana

Vadošais departaments: IKSD

Atbalsta departamenti: PID, MVD, Rīgas Nami

Ziņošanas cikls: Reizi pusgadā konsultatīvajai padomei

Prioritāte Nr. 3 — Pieejama un droša pilsētvide

Mērķis

Nodrošināt drošu, saprotamu un pieejamu pilsētvidi visiem Rīgas iedzīvotājiem, veidojot un ieviešot vienotu pieeju pilsētvides pieejamības risinājumiem.

Galvenie pasākumi

- Izveidot prioritāro pieejamības uzlabojumu sarakstu (tuneļu likvidācija, Vecrīgas pārvietošanās iespējas, apkaimju centri, velojoslas) (termiņš: 2026. g. II cet.)
- Uzlabot ietvju kvalitāti un krustojumu pieejamību pie veselības iestādēm, sociālās aprūpes centriem, sociālajām mājām, grupu dzīvokļiem un speciālajām skolām
- Izveidot vienotu digitālu pieejamības problēmu reģistru — iedzīvotāji var ziņot, pašvaldība seko izpildei (termiņš: 2026. g. III cet.)
- Attīstīt skaņas luksoforu sistēmu atbilstoši prioritāšu plānam (termiņš plānam: 2026. g. II cet.)
- Pilnveidot sabiedriskā transporta pieejamību — iekāpšanas zonas, informācija, ritošais sastāvs
- Izstrādāt Rīgas pieejamības vadlīnijas jaunbūvēm un renovācijai (termiņš: 2027. g. I cet.)

Mērāmie rezultāti (KPI)

Bāzlīnijas dati apkopojami 2026. g. I ceturksnī sadarbībā ar AMD un MVD.

Rādītājs	Bāzlīnija 2025	Mērķis 2028	Vadošais dep.
Likvidētie kritisko šķēršļu objekti gadā	Noskaidrot 2026. g. I cet.	+15 gadā	AMD
Uzstādītie skaņas luksofori gadā	Noskaidrot 2026. g. I cet.	+20 gadā	AMD / RS
Pieejamības problēmu reģistrs — izpildes līmenis	Nav reģistra	≥70% atrisināti 6 mēn.	MVD
Sabiedriskā transporta pieturas ar pilnu piekļūst.	Noskaidrot 2026. g. I cet.	+10% gadā	RS

Atbildība un ziņošana

Vadošais departaments: AMD (Attīstības un mājas departaments) / MVD

Atbalsta departamenti: PAD, RS (Rīgas Satiksme)

Ziņošanas cikls: Reizi ceturksnī par problēmu reģistru; reizi pusgadā par pārējo

Prioritāte Nr. 4 — Iekļaujoša nodarbinātība

Mērķis

Veicināt cilvēku ar invaliditāti iesaisti darba tirgū, mazinot administratīvos, sociālos un attieksmes šķēršļus.

Galvenie pasākumi

- Ieviest regulāru cilvēku ar invaliditāti nodarbinātības datu monitoringu Rīgas pašvaldībā — pirmie dati līdz 2026. g. IV cet.
- Veidot ciešu sadarbību ar NVA, ieviešot specifiskas programmas pašvaldībā
- Veicināt prakses vietu izveidi pašvaldības kapitālsabiedrībās — mērķis: 20 jaunas vietas gadā no 2027. g.
- Attīstīt mentoringa un darbaudzinātāju atbalsta programmas
- Ieviest sociāli atbildīgu iepirkumu, nosakot minimālo sociālo uzņēmumu īpatsvaru pašvaldības iepirkumos
- Izvērtēt sociālā atbalsta saglabāšanas mehānismus darba uzsākšanas laikā — priekšlikums valdībai 2026. g.
- Īstenot sabiedrības informēšanas kampaņas stereotipu mazināšanai — vismaz 1 kampaņa gadā

Mērāmie rezultāti (KPI)

Bāzlīnijas nodarbinātības dati apkopojami 2026. g. IV ceturksnī.

Rādītājs	Bāzlīnija 2025	Mērķis 2028	Vadošais dep.
Cilvēku ar invaliditāti nodarbinātības līmenis	Noskaidrot 2026. g. IV cet.	+5 procentpunkti līdz 2028.	CA / NVA
Prakses vietas pašv. kapitālsabiedrībās gadā	0	20 no 2027. g.	Kapitālsab.
Pašv. iepirkumi no sociālajiem uzņēmumiem	Noskaidrot 2026. g. I cet.	+10% no bāzlīnijas	CA
Informatīvās kampaņas par iekļaujošu nodarbinātību	Noskaidrot 2026. g. I cet.	≥1 gadā	CA / NVO

Atbildība un ziņošana

Vadošais departaments: CA (Cilvēkresursu un attīstības departaments)

Atbalsta departamenti: NVA, Kapitālsabiedrības

Ziņošanas cikls: Reizi gadā konsultatīvajai padomei, dati iekļaujami gada ziņojumā

Horizontālās prioritātes

Zemāk minētās tēmas attiecas uz visām četrām galvenajām prioritātēm un tiek integrētas to īstenošanā.

Digitālā pieejamība

Pašvaldības digitālie pakalpojumi, vietnes un saziņas kanāli ir jāpadara pieejami personām ar dažādiem funkcionālajiem ierobežojumiem.

- Izvērtēt rīga.lv un pašvaldības e-pakalpojumu atbilstību WCAG 2.1 AA standartam (termiņš: 2026. g. III cet.)
- Izstrādāt rīcības plānu konstatēto nepilnību novēršanai
- Nodrošināt pieejamu formātu visiem pašvaldības publiskajiem dokumentiem
- Vadošais departaments: IT departaments sadarbībā ar PID

Veselības aprūpes pieejamība

Rīgas pašvaldības kompetencē esošo veselības iestāžu fiziskā un informatīvā pieejamība.

- Veikt pašvaldības veselības iestāžu pieejamības auditu (termiņš: 2027. g. I cet.)
- Nodrošināt prioritārās veselības iestādes pie sociālajām mājām un grupu dzīvokļiem ar fizisku pieejamību
- Vadošais departaments: MVD sadarbībā ar veselības iestādēm

Mājoklis un dzīves vieta

Pieklūstamu mājokļu pieejamība ir priekšnoteikums patstāvīgai dzīvei.

- Iekļaut pieejamības prasības sociālo dzīvokļu un grupu dzīvokļu renovācijas plānos
- Izstrādāt jaunas pieejamu sociālo dzīvokļu attīstības politiku (termiņš: 2027. g. II cet.)
- Vadošais departaments: MVD

Sabiedrības izpratne un attieksme

Strukturāli šķēršļi bieži sakņojas attieksmes un informētības trūkumā.

- Atbalstīt NVO informēšanas un izglītošanas aktivitātes
- Iekļaut pieejamības tēmu Rīgas pašvaldības iekšējās apmācībās ierēdņiem
- Vadošais departaments: CA sadarbībā ar NVO

Ātrās uzvaras 2026. gadā

Zemāk norādītie pasākumi ir īstenojami 2026. gadā un kalpo kā taustāmi stratēģijas īstenošanas sākuma signāli.

Pirmajā pusgadā (līdz 2026. g. jūnijam)

- Noteikt vadošos departamentus katrai prioritātei un apstiprināt konsultatīvajā padomē
- Uzsākt bāzlīnijas datu apkopošanu visiem KPI
- Ieviest vienotu pieejamības simbolu sistēmu pašvaldības pasākumu komunikācijā
- Sagatavot prioritāro skaņas luksoforu ieviešanas plānu

Otrajā pusgadā (līdz 2026. g. decembrim)

- Publicēt publiski pieejamu izglītības un interešu izglītības centru pieejamības sarakstu
- Izveidot pilsētvides pieejamības problēmu digitālo reģistru
- Iekļaut pieejamības kritērijus visos pašvaldības projektu konkursos
- Izveidot kultūras iestāžu pieejamības matricu
- Uzsākt rīga.lv WCAG atbilstības izvērtējumu
- Apkopot cilvēku ar invaliditāti nodarbinātības bāzlīnijas datus
- Papildināt Investīciju un rīcības plānu ar konkrētām aktivitātēm piekļūstamības sekmēšanai

Pārvaldība un uzraudzība

Konsultatīvās padomes loma

Rīgas konsultatīvā padome cilvēkiem ar invaliditāti ir galvenais šīs stratēģijas uzraudzības mehānisms. Padomes loma nav tikai konsultatīva — tā ir aktīvs ieviešanas partneris ar formālām pilnvarām.

Padomes pienākumi

- Reizi pusgadā — saņemt departamentu progressa ziņojumus pa prioritātēm
- Reizi gadā — apstiprināt gada progressa ziņojumu un iesniegt Rīgas domei
- Reizi gadā — aktualizēt un apstiprināt nākamā gada darba plānu un investīciju plāna prioritātes
- Pēc nepieciešamības — izskatīt un apstiprināt bāzlīnijas datus katram KPI
- Pēc nepieciešamības — rekomendēt korekcijas prioritāšu īstenošanā

Gada progressa ziņojums

Katru gadu (janvārī par iepriekšējo gadu) konsultatīvā padome apstiprina un publicē gada progressa ziņojumu, kurā atspoguļo:

- Sasniegtie KPI rezultāti pa prioritātēm
- Identificētie šķēršļi un to cēloņi
- Nepieciešamie korigējošie pasākumi
- Nākamā gada prioritātes un jauni pasākumi

Ziņojums tiek iesniegts Rīgas domei un publicēts publiski. Tas nodrošina politisko atbildību un sabiedrības informētību.

Departamentu ziņošana

Katrs vadošais departaments reizi pusgadā iesniedz konsultatīvajai padomei īsu progressa pārskatu par savu prioritāti, iekļaujot:

- Ieviesto pasākumu saraksts un statuss
- KPI faktiskās vērtības salīdzinājumā ar mērķiem
- Identificētās problēmas un piedāvātie risinājumi
- Plānotās aktivitātes nākamajā pusgadā

Cilvēku ar invaliditāti tiešā iesaiste

Lai nodrošinātu, ka uzraudzība atspoguļo reālo pieredzi, konsultatīvā padome nodrošina:

- Vismaz vienu cilvēku ar invaliditāti (ne tikai NVO pārstāvju) iesaisti katrā departamenta progressa izvērtēšanā
- Gada lietotāju aptauju par pakalpojumu un vides pieejamību Rīgā
- Regulāru fokusgrupu diskusiju ar dažādu invaliditātes grupu pārstāvjiem

Finansēšanas satvars

Stratēģijas īstenošana ir atkarīga no mērķtiecīga un plānota finansējuma. Katrs departaments savā budžeta pieteikumā iekļauj stratēģijā paredzētos pasākumus.

Finansējuma avoti

- Rīgas pašvaldības pamatbudžets — infrastruktūras uzlabojumi, cilvēkresursi, uzraudzība
- ES struktūrfondi (2021–2027) — pieejamas vides projekti, digitālā transformācija, nodarbinātības programmas
- Valsts mērķdotācijas — izglītības un sociālo pakalpojumu pieejamībai
- Privātais sektors un NVO projektu finansējums — satura pieejamības un attieksmes mainīšanas aktivitātes

Konsultatīvā padome reizi gadā izvērtē, kuri pasākumi ir prioritāri jāiekļauj Rīgas Investīciju un rīcības plānā. Šis mehānisms nodrošina, ka pieejamības jautājumi tiek skatīti pašvaldības finanšu plānošanas kontekstā, nevis kā atsevišķas iniciatīvas.

Noslēgums

Pieejamība nav atsevišķs sociālās politikas jautājums. Tā ir priekšnoteikums cilvēktiesību ievērošanai, līdzdalībai un vienlīdzīgām iespējām. Rīgas attīstībai jābalstās principā, ka pilsēta ir pieejama ikvienam tās iedzīvotājam un viesim.

Šī stratēģija ir dzīvs dokuments — tā tiek pārskatīta un atjaunināta katru gadu, pamatojoties uz reālo progresu un mainīgajiem apstākļiem. Tās spēks slēpjas nevis formulējumos, bet gan ieviešanas nopietnībā un sadarbības kvalitātē starp pašvaldību, NVO un cilvēkiem ar invaliditāti.

Pielikumi

Pielikumi tiek izstrādāti un caurskatīti kopā ar atbildīgajiem departamentiem. Tie ir šīs stratēģijas neatņemama sastāvdaļa un tiek aktualizēti reizi gadā.

1. Skolu saraksts ar esošo un plānoto piekļūstamību (IKSD)
2. Interesu izglītības iestāžu saraksts ar pieejamības statusu (IKSD)
3. Kultūras iestāžu pieejamības matrica un plānotās investīcijas (IKSD / MVD)
4. Prioritāro pilsētvides objektu saraksts, kam nepieciešama pārbūve (AMD)
5. Gājēju infrastruktūras uzlabojumu un skaņas luksoforu prioritāšu plāns (AMD / RS)
6. Parku un publisko ārtelpu pieejamības uzlabojumu saraksts (MVD)
7. Cilvēku ar invaliditāti nodarbinātības datu monitoringa metodika (CA)
8. Rīgas pašvaldības e-pakalpojumu WCAG atbilstības izvērtējums (IT departaments)
9. Gada progresu ziņojuma veidne

Dokuments sagatavots: 2026. gads | Rīgas Konsultatīvā padome cilvēkiem ar invaliditāti

Nākamā pārskatīšana: 2027. gada janvāris